19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލި ސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ލ މަރުކަޒީ ކޮ މިޓީގެ ފަސް ވަނަ ބައްދަލުވުން
26 ޖޫން 2019
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަ ން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގެ (ކޮމިޓީކުރ ކޮޓަރި)1
ފެށުނު ގަޑި: 10:00

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` އަޅުގަނޑު ފަށާނަން އިނގޭތޯ 5 މިނެޓު ހަމަވީމަ. ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީ ގެ މިއަދުގެ ބައްދަލުވުމުގެ
އެޖެންޑާގައި މި އޮތީ، މިހާތަނަށް ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް ގެނެވިފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މަޝްވަރާކޮށްލުން.
އޭގެ ކުރީ ގައި އަޅުގަނޑު އެހެން ކަމެއް ހިއްސާކޮށްލަން ބޭނުން ތި ބޭފުޅުންނާ އިނގޭތޯ. މިކަމާ މެދު ގޮތެއް
ނިންމުމަށްފަހު އެޖެންޑާގައި އޮތް ބަޔަށް ކުރިއަށް ވަޑައިގަންނަވާ. އިއްޔެ މަޖިލީހުގެ ރައީސް ބައްދަލުކުރެއްވި މާލޭ
ސިޓީ ކައުންސިލާ. ދެން ދެންމެ ވެސް އަޅުގަނޑާ ބައްދަލުކޮށްފައި ވިދާޅުވި ، އެ ބޭފުޅުންގެ ޝަކުވާތައް
އަޅުގަނޑުމެން ތަންކޮޅެއް އަވަހަށް އަހައިދޭށޭ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުންގެ އިޒުނަ އޮތް ކަމަށް ވެއްޖެއް ޔާ
މާދަމާ ވެސް އެ ބޭފުޅުންނާ ބައްދަލުކޮށް އެ ބޭފުޅުންގެ ޝަކުވާތައް، އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުމުން ހުށަހަޅާފައި މި އޮތް
ފޯމެޓަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޝަކުވާތަ އް އަ ޑުއަހާލުން އެއީ ރަނގަޅު ކަމެއްކަމަށް ރައީސަށް އެބަ ފެނިވަޑައިގަނޭ.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތް އެކަމުގައި. ދެން އަޅުގަނޑު ދެންނެވިން. ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅުންނާ
މަޝްވަރާކޮށްފައި މިއަދު ގޮތެއް ނިންމާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިކަމުގައި ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެންނަ ޚިޔާލެއް އޮތް
ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ، ލަސްނުކޮށް މާދަމާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން؛ ސިޓީ ކައުންސިލަކީ ހަމަ މާދަމާ ވެސް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިޝާރާތްކޮށްލީމަ ވަޑައި ގަންނަވަން ތިއްބެ ވި ބޭފުޅުން ކަމަށް ވާތީ؛ ހުޅުވައިލާނަން.
މައްޗަންގޮ ޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އާދެ! ކުރީގެ ބައްދަލު ވުމެއްގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ މި ވާހަކަ އޮންނާނެ
ހައިލައިޓްކޮށްލެވިފަ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅައި، އެ ބޭފުޅުންނަށް މިކޮޅަށް ގެނެސްގެން އެ ބޭފުޅުންގެ ހުރި
ޝަކުވާތަކާއި ނޫނިއްޔާ ހުރި ކަމެއް އަޅު ގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރު އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް
ކޮންމެވެސް ވަގުތުކޮޅެ އް ދީފައި އެކަން ކުރަން. އެއީ މާދަމާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ބޭފުޅުންނަށް ޑޮކި އުމަންޓުތައް ވެސް
ރެޑީކޮށްލާފައި އެ ކަންކަން ކުރުމަށް ފަހަރެއްގައި ދަތިވެދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު
ހަމަ ހުށަހަޅަން، އަދި އެއީ ބަންދު ދުވަހަކަށްވިޔަސް ފްރައިޑޭ، ސަޓަރޑޭގައި ނޫނީ ސަންޑޭއަށް. އެހެންވީމާ ،
އަޅުގަނޑު ސަންޑޭ 10 ޖަހާއިރަށް ހަމަ އެ ބޭފުޅުންނަށް ގެންނަން އޭތި ހުށަހަޅަން. ޝުކުރިއްޔާ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ތާއީދު.
ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކވުން:
1

މަޖިލިސް އިންނަ މަންޑޭއަކަށް ނުވާނެތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން އެ ބަޖެހޭ ދަތުރުތަކެއްގައި ދާން މިހާރު ދާއިރާ ކަމެއްގައި
އެހެންވީމަ. އަޅުގަނޑު ވެސް މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވާން ބޭނުންވާތީވެ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ސާފުކޮށްލަންވީ ނޫންތޯ މިސާލަކަށް، މާދަމާ ކިހިނެއްތޯ؟
ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނަޝީދު ޢަބްދުاله ވާހަކަދެއްކވުން:
ފުރާތީވެ އެހެންވީމަ އެކޮޅަށް ދާއިރާ ކަމެއްގައި.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފަހުން ރައީސް ދެއްކެވި ވާ ހަކައިން ވަރަށް އަރޖެންޓުކޮށް ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މަޖިލީހުގެ
ރައީސްގެ ރިކުއެސްޓެއް އެ ގޮތަށް އޮތް ކަމަށް ވެއްޖެއް ޔާ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަވަސްކޮށް ކުރުން މުހިންމުހެން. ދެން
މިއަދުން މިއަދަށް އެކަން ކުރުމަކީ އެހާ ރަނގަޅު ކަމެއް ނޫން ކަންނޭނގެ. ދެން މަޝްވަރާކޮށްލަންވީނޫންތޯ
އަޅުގަނޑުމެން ސިޓީ ކައުންސިލާ. މިސާލަކަށް، މިއަދުގެ މެންދުރުފަހުގެ ވަގުތެ އް ގައި ވެސް ވަޑައިގަތުމަށް.
ކަމަކުނުދާނެ ދެއްތޯ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، އެކަމުގައި އިތުރު ބޭފުޅެއްގެ އިތުރު ވިސްނުމެއް ނެތް ކަމަށް
ވެއްޖެ އްޔާ ދެންމެ މުޙައްމަދު ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އާދީއްތަ ދުވަހަށް ދަންނަވަން ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބޭފުޅުންނަށް
އިނގޭތޯ. ހުރިހާ ކައުންސިލަރުންނަށް މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް އެ ކަން ކުރުމަށް ފާސްވެއްޖެ
ކަމަށް ނިންމަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، ދެން އޮތް، އެޖެންޑާ ގައި އޮތް ބަޔަށް އިނގޭތޯ. އެބައޮތްތޯ އެ
އިޞްލާޙުތައް އޮތް؛ ސްކްރީނަށް އަޅުވައިލެވިދާނެތޯ؟ ކީކޭތޯ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ދާންވީނޫންތޯ. ފުރަތަމަ 1 ވަނަ
އިޞްލާޙު ބައްލަވައިލައްވާ! 1 ވަނަ އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ގާނޫނު. އަޅުގަނޑު ކިޔާލަފާނަން މީގައި އިން ގޮތް.
ގާނޫނު ނަންބަރު 7 /2010، ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 130 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އުނިކުރުން. އާދެ! އަޅުގަނޑު 136 ވަނަ
މާއްދާ. އެއީ ގެނެވިފައި ހުރި ގާނޫނުތަކުގެ އިޞްލާޙު އެބައޮތް މީގައި އެޓޭ ޗުކޮށްފައި އިނ ގޭތޯ. އޭގެ ޕޭޖު 3 ދެއްތޯ.
އޭގެ ޕޭޖު 3. އެހެންވީމާ، ވަޑައި ގަންނަވާ 136 ވަނަ މާއްދާއަށް. ކޯއްޗަކަށްތޯ އިޞްލާޙުގެންނަވައިގެން މި
އުޅުއްވަނީ؟ އުހޫނ، އޮރިޖިނަ ލް ގާނޫނުގެ 136 ވަނަ މާއްދާ އުވާލަން މި އޮންނަނީ، އުނި ކުރަން. އޭގެ (ނ) ދެއްތޯ
(ށ). އާދެ! (ށ) ގައި މި އޮތީ، މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގައި މީހުން
ދިރިއުޅޭ ރަށްތަކުގެ ތެރެއިން ގުދުރަތީ ގޮތޮން އެއް ރަށެއްގެ ގޮތުގައި އޮންނަ ރަށެއްގެ ދެ ބަޔަކީ މީހުން ދިރިއުޅޭ
ވަކިވަކި ދެ ރަށުގެ ގޮތު ގައި އިދާރީ ގޮތުން ވަކިވަކިން ހިންގަމުންދާ ދެ ރަށެއް ނަމަ، އެ ދެ ރަށެއް ހިނގާނީ އެއް
2

ރަށު ކައުންސިލުންނޭ. އަދި ކުރިން ދެ ރަށުގެ ގޮތުގައި ވަކިވަކިން ހިނގަމުންދިޔަ ރަށްރަށް ހިނގާނީ މިގޮތުން އުފެދޭ
ރަށު ކައުންސިލު ގެ ބެލުމުގެ ދަށުން އުފައްދާ އަވަށު ބޯޑަކުންނޭ. މި އިޞްލާޙު ގެނެއްސަ މި އޮތީ ކޮން
ތާރީޚެއްގައިތޯ؟ އުނިކުރަން ހުށަހެޅީ ކޮން ތާރީޚެއްގައިތޯއޭ؟ 2010. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ރަނގަޅު
އިޞްލާޙެއްހެން. 2010 ގައި ހުށަހަޅާފައި އޮންނާނީ ރަނގަޅު އިޞްލާޙެއް. މީގައި ވި ދާޅުވެފައި އޮންނަ ގޮތަށް
ބަލާއިރު ވެސް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ކަންނޭނގެ. މި އޮތީ އިދާރީ ދާއިރާތަކަށް މީހުން
ދިރިއުޅޭ ރަށްރަށުގެ ތެރެއިން ގުދުރަތީ ގޮތުން އެއް ރަށެއްގެ ގޮތުގައި އޮންނަ ރަށެއް ގެ ދެ ބަޔަކީ މީހުން ދިރިއުޅޭ
ވަކިވަކި ދެ ރަށެ އްގެ ގޮތު ގައި އިދާރީ ގޮތުން ވަކިވަކިން ހިންގަމުންދާ ދެ ރަށެއް ނަމަ، އެ ދެ ރަށެއް ހިނގާނީ އެއް
ރަށު ކައުންސިލުގެ ދަށުންނޭ. އެއީ އެ މާއްދާއަކީ. ދެން އަޅުގަނޑަށް މަޢުލޫމާތު ލިބިފައި އޮތް ގޮތުގައި މި މާއްދާ
އަނބުރާ ނެގުމަކަށް މިފަހަރުގެ އިޞްލާޙަކު ވެސް ނެތް. މިފަހަރު މިހާރުގެ ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުތަކުގެ
ތެރެއަކު ވެސް މި ބައެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، ދެން އޮތް ބަޔަށް ދަންތޯ އެ ބައިގައި މައްސަލަ ނޫޅޭ ކަމަށް ވެއްޖެ އްޔާ ؟
އާދެ! ވިދާޅުވޭ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ޑިސްކަސްކުރަނީ ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް މިހާތަނަށް ގެނެވިފައި ހުރި
ބަދަލުތަކާއި އެ ބަދަލުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ގޮތް. އަނބުރާ؛ މިސާލަކަށް، އެއަށް އިޞްލާޙެ އް އިތުރު
އިޞްލާޙެއް ނުވަތަ އެ އޮ ންނައޮތުން އަލުން އަނބުރާ ގެނައުމަށް ވެސް ވާހަކަދެއްކިދާނެ އިނގޭތޯ. އަލަށް
ޕްރޮޕޯސްކުރާ ގޮތެއް އަދި ނޭނގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. އަޅުގަނޑުމެންނާ ހިސާބަކަށް ނާދެ އެއް ނޫންތޯ. އާދެ! މިހާރު
ގެނެވިފައި އޮތް އިޞްލާޙެއް މިއީ. ދެން އެހެންވީމާ، މިއަށް.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކްލެރިފައިކޮށްލަން އިނގޭތޯ. މިހާރު އަސްލު އޮރިޖިނަލް ގާނޫނުގައި މި އޮންނަނީ، އެއްފަސްގަނޑަކަށް ދެ ރަށެއް
ގުޅިފައި އިނެއް ކަމަކު އިދާރީ ގޮތުން ހިންގާނީ ދެ ރަށެއްގެ ގޮތު ގައޭ އޮރިޖިނަލް އެތީގައި މި އޮންނަނީ. އެ މާ އްދާ
މި އުވާލަނީ. އުވަ އިލާފައި މި އިނީ އިޞްލާޙުން ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، ދެ ރަށެއް؛ މިސާލަކަށް، މަޑަވެލި، ހޯޑެއްދޫ.
އިސްދޫ، ކަލައިދޫ މިސާލަކަށް. މިހާރު މި އޮތް ގޮތުން ވެއްޖެއް ޔާ އެއީ ދެ ރަށެއްގެ ގޮތުގައެއް ނޫނޭ
އެޑްމިނިސްޓްރޭޓިވް ކަންތައް އިންނާނީ، އެއް ރަށެއްގެ ގޮތު ގައޭ. އެގޮތަށް މީތި މިހާރު މީނދީ އިޞްލާޙުވެފައި ދެއްތޯ.
އޯކޭ، ކްލެރިފައިކޮށްލަންވެގެން. އަޅުގަނޑު.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. ދެން މި އިޞްލާޙު ގެ 2010 ގައި ގެނެވިފައި އޮތް އިޞްލާޙުގެ އަޅުގަނޑަށް ދެން އެހެން
މާއްދާތަކާ ފުށުއަރާފާނެ ކަމެއް އުޅެދާނެ ކަމަށް ލަފާވާތީ އަސްލު މިކަން ފާހަގަ ކޮށްލަނީ. މިސާލަކަށް، ގދ.
3

ތިނަދޫގައި ދެ ދާއިރާ، އިދާރީ ދާއިރާ ދެ ދާއިރާ އޮވޭ. އެއް ރަށު ކައުންސިލު. އެއް ޑަބް ލިޔު.ޑީ.ސީ އިނގޭތޯ. ދެން
އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ، ޑަ ބްލިޔު.ޑީ.ސީއަށް ފުރުޞަތު ކުޑަވާނެތޯއޭ ނުވާނެތޯއޭ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން
މަޝްވަރާކޮށްލަންވާނެ ކަމެއް ކަންނޭނގެ، ދެން އަޅުގަނޑުމެން ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެންނައިރު.
ސަބަބަކަށް މިހެން މި ފާ ހަގަކޮށްލީ އަޅުގަނޑު، އެއް ދާއިރާގައި ތަންކޮޅެއް މީހުން މަދުވާނެ އަނެއް ދާއިރާ ގަ އި
ގިނަވާނެ. އެހެންވެއްޖެއްޔާމު ޑަބްލިޔު.ޑީ.ސީ އިންތިޚާބުވެގެން އަންނައިރު ތަފާތުތަކެއް ހުރެދާނެ. ރެޕްރެޒެންޓުކުރުމުގެ
ތަފާތުތަކެއް ހުރެދާނެ ދެ ދާއިރާ ރެޕްރެޒެންޓުކުރުމުގެ ތަފާތުތަކެއް. އެހެންވީމާ، އަ ޅުގަނޑަށް ހީވޭ އަސްލު އެއީ
އަޅުގަނޑުމެން މަޝްވަރާކޮށްލަން ރަނގަޅު ކަމެއްހެން. ދެން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން މި އިޞްލާޙަކީ ރަނގަޅު
އިޞްލާޙެއް އަޅުގަނޑަށް ވެ ސް. އެހެންނަމަވެސް، މި އިޝޫ ޑަބްލިޔު.ޑީ.ސީ ބަޔާ ހަމަޔަށް އަންނައިރު ކުޑަކުޑަ
ތަޢާރަޟްވުންތަކެއް އައިސްދާނެ ކަމަށް ބެލެވޭތީ އަސްލު މިހެން ފާހަގަ މި ކޮށްލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މިހާރު އަލަށް އިޞްލާޙުކުރާއިރުގައި މި މާއްދާއަށް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރު ވާހަކައެއް ގެނޭތޯ ނޫނިއްޔާ މިގޮތަށް
ބާއްވަނީތޯ އެއީ އަޅުގަނޑު ހަމަ އަހާލަން ބޭނުންވާ.
މަޑަވެލީ ދާއިރާ ގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެން ދާއިރާގައި ދެ ރަށެއް އެބައޮތް ގުޅިފައި ހޯޑެއްދޫއާއި، މަޑަވެލި. ކޯޒްވޭ އަކުން ގުޅިފައި އިނީ.
އިކޮނޮމިކް މޫވްމަންޓާއި ދެން އެހެނިހެން ކަންކަން ހަމަ އެއްކޮށް ގާތްގަނ ޑަކަށް އެ ކުރަނީ. އެކަމަކު، އިދާރީ ގޮތުން
ދެ ރަށެއް. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ކުރީގައި ހަމަ ގދ. އަތޮޅުގައި އެބައޮތް މިގޮތަށް
އެއްކޮށްލެވިފައި އޮތް ދެ ރަށް ފަރެސްމާތޮޑާ އިނގޭތޯ. އެ އީ އާބާދީ ވެސް އެ އްކުރެވިފައި އަދި ބިމުގެ ގޮތުން ވެސް
އެއްކުރެވިފަ. އެގޮތަށް އެއްކުރީމަ އިޖުތިމާޢީ ބައިވަރު މައްސަލަތަކެއް އެބަ ނުކުމޭ. ދެ ރަށެއްގަ އި މި ތިބެނީ ހަމަ
ތަފާތު ޚިޔާލުގެ، އެ ރަށެއްގެ އަމިއްލަވަންތަކަމެ އް ކޮންމެ ރަށެއްގައި ވެސް އެބަހުރޭ. އެކަހަލަ ތަފާތުވުންތަކެއް
ހުންނައިރު މި މާއްދާގެ ސަބަބުން ބައެއް ރަށްރަށް ބައެއް ދާއިރާތަކުގައި އެއްކުރެވިދާނެތޯ ، ނުކުރެވޭނެތޯ އެއީ ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ކޮށްލަން ރަނގަ ޅު ސުވާލެއް. އަދި އެއްކުރެވެންޏާ އެއީ އަޅުގަނޑު ހިތުން ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ޕަބްލިކް
ކޮންސަލްޓޭޝަނަކަށް ގޮސް ގެ ން. އެއީ ރައްޔިތުންގެ ބަސް ސީދާ މީގައި ހިމެނެންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު
ދެކެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
4

އަޅުގަނޑު ސެކްރެޓަރިއެޓުން އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް އަސްލުގައި އޭރުގައި މި މާއްދާއަށް އިޞްލާޙުގެނަ އިރުގައި
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެ ގެނައީ ކީއްވެގެންކަން ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް ބުނެފައި އޮންނާނެ ކަންނޭނގެ، އެ
މަޢުލޫމާތު. ސަބަބު އަޅުގަނޑަށް ކްލިއަރ ވެލާފައި އޮތުން ވަރަށް ރަނގަޅުވާނެ ކަ ންނޭނގެ. ދެން އަންނަ
މީޓިންއެއް ގައި ދެއްތޯ. އެ ހުރިހާ މާއްދާތަކެއް ވެސް އެގޮތަށް ދިޔައިއްޔާ ރަނގަޅުވާނީ. ހުށަހެޅި ސަބަބު؛ އޭރުންތާ
އިނގޭނީ ދެއްތޯ، އެއްވެސް ސަރުކާރަކުން އެކަން ކުރަން ބޭނުންވެފައި އޮތް ސަބަބަކީ ކޮބައިކަން. ދެން އަދި މި
ފަހަރުގެ އިޞްލާޙުތަކުގައި ވެސް ހަމަ އެގޮތަށް ހުރީ. އެހެންވީމާ، އެ މާއްދާ ބާއްވާފައި ދެން އަދި ސަބަބު
ބަލައިލާފައި ދެން އަޅުގަނޑުމެ ން އެއާ ބެހޭ ގޮތުން ގޮތެއް ނިންމަން. ދެން އޮތް އިޞްލާޙަށް އަޅުގަނޑު ދާނަން
އިނގޭތޯ. ދެވަނަ އިޞްލާޙު. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މި އިޞްލާޙު ގެނެސްފައި މި އޮތީ 2011 ގައި ދެއްތޯ. ތިރީގައިވާ
ގޮތަށް 109 ވަނަ މާއްދާއަށް އަކުރެއް އިތުރުކުރުން. މެންބަރުކަމުން ވަކިކުރުން. ކައުންސި ލުގެ މެންބަރުން މަޤާމުން
ވަކި ވާނީ ތިރީގައިވާ ގޮތު ގެ މަތީންނޭ. ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ޓިކެޓުގައި ކުރިމަތިލައި ގެން އިންތިޚާބުވާ ފަރާތްތަކަށް
އިންތިޚާބުވީއިރު ނިސްބަތްވާ ޕާޓީން ވަކިވުން ނުވަތަ އެ މީހަކު ނިސްބަތްވާ ޕާޓީއަކުން ވަކިކުރުން.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. މި އިޞްލާޙަކީ އަޅުގަނޑު ދެ ކޭގޮތައި ހަމަ ވަރަށް މުހިންމު އިޞްލާޙެއް. ފްލޯރ ކްރޮސިންގ
މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ވެސް ހަމަ ގެންނަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ ކައުންސިލުތަކަށް
އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑެތި ބާރުތަކެއް ދޭއިރު، ހަމަ ފްލޯރ ކްރޮސިންގ އޮންނަންވާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ދެކެން. އެއީ
މެންބަރުންގެ ނަޒާހާތްތެރިކަމާ މެދު ރައްޔިތުންނަށް ސުވާލު ކުރެވޭ ހިނދު، އެކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ޙައްލެއް
ލިބިގެންދާނެހެން މި އިޞްލާޙު މިހެން އިނީމަ. މިއީ ރަނގަޅު އިޞްލާޙެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން.
ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެބައޮތްތޯ އިތުރު ބޭފުޅަކު؟
މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ އެއަށް ތާއީދުކުރަން. ހަމަ މިއީ މުހިން މު އިޞްލާޙެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ވެސް ފެނޭ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
5

އިތުރު ޚިޔާލެއް ނެތް ކަމަށް ވެ އްޖެއްޔާ ތިންވަނަ އިޞްލާޙު ބަލައިލާނަން އިނގޭތޯ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެން ސިނާރިއޯއަކަށް. މިސާލަކަށް، މީގައި މި އިންނަ ސިނާރިއޯއަކީ ޕާޓީ ޓިކެޓުގައި ކުރިމަތިލައިގެން ހޮވޭ
މެންބަރަކު ޕާޓީން ވަކިވެއްޖެއް ޔާ ކައުންސިލަރުކަމުން ވަކިވާނެ ކަމަށް. އަމިއްލަ ގޮތުން ހޮވޭ މެންބަރަކު ޕާޓީއަށް
ޖޮއިން، ހޮވޭ ފަހުން ޖޮއިންކޮށްގެން ދެން އޭނަ ވަކިވެއްޖެއްޔާ ކިހިނެއްބާއޭ ވާނީ؟ ހަމަ މި އެޕްލައިވާނެހެއްޔޭ؟
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި ދެން އެބައޮތް ޑިސްކަ ސްކުރެވޭނެ ޕޮއިންޓެއް ދެއްތޯ.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް މުހިންމު ޕޮއިންޓެއް އެއީ އިނގޭތޯ. ދެން އަޅުގަނޑަ ށް ފެނޭ އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނަށް އިޞްލާޙުގެންނަ އިރު
އެވާހަކަ އެގޮތަށް މެންޝަންކުރަން. އަމިއްލަ ޓިކެޓުގައި ؛ ޚާއްޞަކޮށް އަޅުގަނޑަށް މިހާތަނަށް ފެނިފައިވާ ގޮތުގައި
ވިއްޔާ އަމިއްލަ ޓިކެޓުގައި ވާދަކުރައްވާ ބޭފުޅުންނަކީ އެންމެ ގަދައަށް ޕާޓީ ބަދަލުކުރާ ބޭފުޅުން. އެއްޕާޓީއަކަށް
ގޮސްފައި އަނެއް ޕާޓީއަކަށް ގޮސްފައި ، އެކަން ކުރާނެ. އެހެންވީމާ، އެ ރިސްޓްރިކްޝަ ން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ ހަމަ
ލާން، މީގެ މަހްފޫމް ނުގެއްލޭ ގޮތަށް؛ ހަމަ މި އިޞްލާޙުގެ މަފްހޫމް ނުގެއްލޭ ގޮތަށް، އަމިއްލަ ކެންޑިޑޭޓުންނަށް
ވެސް އެ ހަމަ އެޕަލައިވާ ގޮތަށް އެ އިޞްލާޙު، އަޅުގަނޑުމެން އިޞްލާޙުކުރާއިރު ލާން އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ.
ޝުކުރިއްޔާ .
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މާކުކޮށްލާފައި ބައިންދާނަން އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިތަނަށް ދެން އަންނަ
ގާނޫނަކަށް އިޞްލާޙު އަންނައިރުގައި މިއީ އަޅު ގަނޑުމެން އިތުރު ބައެއް ؛ ލާންޖެހޭ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކޮށްލާފައި
ބައިންދާނަން އިނގޭތޯ. އާދެ! ވާހަކަދައްކަންޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ މިހާރު މި ދަނީ އިޞްލާޙުތަކާ ދޭތެރޭގައި
މަޝްވަރާކުރަމުން. ކުރީގައި، މިހާތަނަށް އެބައޮތް 7 އިޞް ލާޙު މި ގާނޫނަށް ގެނެސްފަ. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން 3
6

ވަނަ އިޞްލާހަށް މިހާރު މި ވާހަކަދައްކަނީ. 2 ވަނަ އި ޞްލާޙަށް ދެއްތޯ. އާދެ! 2 ވަނަ އި ޞްލާޙު ނިމުނީ.
އަޅުގަނ ޑުމެން ވިސްނާލަންޖެހޭ ޕޮއިންޓެއް އެބައޮތް. މި މާއްދާ ވެސް މީގެން އަމިއްލަ ގޮތުން ހޮވޭ މީހުން ޕާޓީ
ބަދަލުކުރުމަކަށް ހުރަހެއް ނެތް . އަދި ދައުރުގެ ތެރޭގައި ކިތަންމެ ވަރަކަށް ވެސް ޕާޓީތައް ބަދަލުކޮށްގެން އު ޅުން
އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި މާއްދާ އޮތުމުގެ ރޫހު އެހެންނޫންތޯ. މަޤްޞަދު އެއްކޮށް،
މުޅިއެއްކޮށް ހާސިލެއް ނުވޭ. ކޮންމެވެސް މިންވަރަކަށް ޕާޓީ ޓިކެޓުގައި ތިބި ބޭފުޅުންނަށްވޭ .އެކަމަކު ހޮވިފައި ތިބި
ހުރިހާ މީހުންގެ މައްޗަކަށް މި އެޕްލައިއެއް ނުވޭ ދެއްތޯ. ޚާއް ޞަކޮށް އަމިއްލަ ގޮތުން؛ އާދެ .!
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އަޅުގަނޑު އިޞްލާހެއް ހުށަހަޅަން. އެއީ ރަށު ކައުންސިލުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ބާރު ގެ ތެރެއަށް އިނގޭތޯ. އެއީ 23
ވަނަ މާއްދާ. ރަށު ކައުންސިލުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި ބާރު ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެ ވަނީއެވެ. އިނގޭތޯ. އޭގެތެރެއަށް
(ވ) އެއް އިތުރުކޮށް، ރާއްޖެ އެތެރެވާ ބިދޭސީން އެއްރަށުން އަނެއް ރަށަށް ދަތުރުކޮށް، ރަށްރަށަށް އަރައި ރަށުގައި
މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ބިދޭސީންގެ ދަފުތަރެއް އެކުލަވައިލަ އި ބަލަހައްޓަން ޖެހޭނެއެވެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 23 ވަނަ
މާއްދާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މުޅި ގާނޫނަށް ގެންނަ އިޞްލާޙުތަކުގެ މަޝްވަރާއެއް. ތީތި ހަމަ ނޯޓުކޮށްލާފައި ދެން
ބޭންދިދާނެ އެ ހިސާބަށް އަންނައިރު އިނގޭތޯ. މިހާތަނަށް މި ގާނޫނަށް ގެނެވިފައި ހުރި 7 އިޞްލާޙުގެ ތެރެއިން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރަނގަޅީ؛ މި ބުނީ މީއަށް އިތުރަށް އަނެއްކާ ބަދަލެއް ގެންނަންހުރިތޯ؟ ނޫނިއްޔާ މިއީ ހަމަ މި
ގާނޫނަށް ރަނގަޅަށް ގެނެވިފައި އޮތް އިޞްލާޙެއްތޯ އޭގެ ދިރާސާ އަޅު ގަނޑުމެން ކުރަމުންދަނީ. ނިޒާމީ ނުކުތާ ނެގީ
އެ ބޭނުމުގައި ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު 3 ވަނަ އި ޞްލާޙަށް ދާނަން. މި އިޞް ލާޙު ގެނެސްފައި މި އޮތީ
2015 ވަނަ އަހަރު އިނގޭތޯ. ދެން މީގައި ހަމަ އެންމެ މުހިންމުވާނީ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ، ވާހަކަދައް ކާއިރުގައި މި
ގާނޫނަށް ގެނެވިފައި ހުރި ބަދަލު ހުށަހަޅާފައި އޮތް ސަބަބު އެއީ ވަރަށް މުހިންމު އެއްޗަކަށް ވާނެ. އެހެންނޫންނަމަ،
މިހިން ތިބެފައި ވަރަށް އޮބްވިއަސް ކަމެއް ނޫނިއްޔަ ކާ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ފާހަގައެއް ނުވާނެ، އާނ! މި އޮތީ މި
ބޭނުމުގައި ކަމަށް ގެނެސްފަ. ހިންގަވާ އާދެ!. އާދެ! ބަލައިލެވިދާނެ ފުރަތަމަ ވެސް ދެއްތޯ. ރަނގަޅު ވާހަކައެ އް.
މިހާރު މި އޮތީ 3 ވަނަ އިޞްލާޙު. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 56 ވަނަ މާއްދާއަކީ އެ މާއްދާގެ (ހ) ކަމުގައި
ހަމަޖައްސައި، އަންނަނިވި ގޮތަށް އަކުރުތައް އިތުރުކުރުން. (ށ)- މި ގާނޫނުގެ 41 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ބާރުތަކުގެ ތެރެއިން މި ގާނޫނުގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސިޓީ ކަ އުންސިލުން ދޭ
7

ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރެއިން މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ކޮންމެ ސިޓީ ކައުންސިލަކަށް ލިބިދެވޭނެ ބާރުތަކާއި ސިޓީ
ކައުންސިލުން ފޯރުކޮށްދޭނެ ޚި ދުމަތްތައް ކަނޑައަޅާނީ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މަޝްވަރާއާ އެކު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއޭ.
މިގޮތުން، ސިޓީ ކައުންސިލު ގެ ދިނުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ ޚިދުމަތްތައް ފިޔަވައި އެ ސިޓީގެ
ސަރަހައްދުގައި ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ ހިދުމަތްތައް ފޯރުކޮށްދޭނީ ސަރުކާރުގެ ކަމާ ބެހޭ ވުޒާރާ ތަކުން ކަނޑައަޅާ ގޮތު ގެ
މަތީންނޭ. މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާތާ އެއް މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ގޮތުގެ މަތީން، މި ގާނޫނުގެ ދަށުން އުފައްދާފައިވާ ކޮންމެ ސިޓީ ކައުންސިލަކަށް ލިބިދެވޭނެ ބާރުތަކާއި އެ ސިޓީ
ކައުންސިލުން ފޯރުކޮށްދޭނެ ހިދުމަތްތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅަންވާނޭ. އަދި މިގޮތުން އެ ސިޓީ
ކައުންސިލުން ފޯރުކޮށްދޭނެ ހިދުމަތްތައް ކަމުގައި ނުހިމެނޭނެ ޚިދުމަތްތަކާއި ގުޅުންގުރި އެންމެހައި ގާނޫނީ
ޙައްޤުތަކާއި ޒިންމާތަކާއި އިލްތިޒާމްތައް އެކަމާ ހަވާލުވާ ވުޒާރާއަކަށް ނަޤުލުވާނޭ. މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ
މި ގާނޫނު ފާސްވެ، ތަސްދީގު ކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ހިސާބުންނޭ. ދެން މިއީ ވަރަށް ގޯސް
އިޞްލާޙެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޔަޤީނުން ވެސް ދެކެނީ.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަރަށް ގޯސް އިޞްލާޙެއް. އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ މިއާއިގެން ކުރިއަށްދާކަށް ހަމަ. ޝުކުރިއްޔާ.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަށް މިހެން މި އިޞްލާޙު އޮތީމާ ވަރަށް ގޯސް. ސިޓީ ކައުންސިލެއް އުފެދިގެން އަންނައިރު، ސިޓީ
ކައުންސިލު ގެ ބާރުތަ ކާއި ޒިން މާތަކާއި ގާނޫނުން ލިބިފައި އިންނަންޖެހޭނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ވަޒީރުންގެ
މަޖިލީހަކުން ޑިފައިންކުރާކަށްނުޖެހޭނެ ކަމަށް. ގާނޫނުގައި ސްޕެސިފިކްކޮށް އިންނަ އެއްޗެއް ، އޭތި ދެމިގެންދާނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އަބަދުމެ އެ އެގޮތަށް. ވަކި ސަރުކާރެ އް އައިސްފައި ވަކި ގޮތެއް، ވަކި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހެއް
އައިސްފައި ވަކި ގޮތެއް ހަދާކަ ށް އޮންނާކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ އެއްގޮތަކަށްވެސް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ފުރަތަމަ ބަލަމާ ހިނގާ 56 އޮތް ގޮތް ދެއްތޯ. 56 އޮރިޖިނަލީ އޮތް ގޮތް ބަލާފައި އެއަށް ގެނެސްފައި އޮތް
އިޞްލާޙެއް ބަލައިލީމާ އެނގޭނެ ކޮންގޮތެއްގައި ކޮން ވިސްނުމެއްގައިކަން ކުރައްވާފައި މި އޮތީ. (ވަގުތު ކޮޅަކަށްފަހު)
މިހާރު 56 ގައި މި އޮތީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ ޖަދުވަލު 2 ގައި ވަކި އިދާރީ ދާއިރާއެއްގެ ގޮތުގައި ހިމެނިފައިވާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަން ކުރާ ރަށް މާލެ ހިންގުމަށްޓަކައި މި ބާބުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތީން ސިޓީ
8

ކައުންސިލެއް އިންތިޚާބުކުރަންވާނޭ. ކިހިނެއް އެ ވަނީ؟ ކީކޭތޯ؟ (ވަގުތުކޮ ޅަކަށްފަހު) މިހާރު ކޮބައިތޯ ސިޓީ
ކައުންސިލުން ކުރެވޭނެ ކަންތަކާއި ނުކުރެވޭނެ ކަންތަކާ . އެބައި އޮތީ ކޮންގޮތަކަށްތޯ؟ ކީ ކޭތޯ؟ 42 ވަނަ މާއްދާ.
އާދެ! އެބައޮތް. ސިޓީ ކައުންސިލުން ދޭ ހިދުމަތްތައް. މިއަ ށް އަސްލުގައި އިތުރުކުރަންވީ ދެއްތޯ ބޮންޑާ ތި ވިދާޅު ވާ
މާއްދާ ވެސް؟ ބިދޭސީންގެ ދަފުތަރެއް ބެލެހެއްޓުން. އިނދޭތޯ ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ބާރެއް ހިފަހައްޓާފައި ހަމައެކަ ނި
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ތަނުގެ މައިގަނޑު ވިސްނުމަކީ އެއީ ގޯސްކޮށް އޮތް
އިޞްލާޙެކޭ، އެހެންނޫންތޯ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އި ޞްލާޙުތައް އަލުން ސަރުކާރުން އެކުލަވަ އިލާއިރުގައި
އަޅުގަނޑުމެން މިއަށް ވިސްނާނީ. މިއަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައި އޮ ތްތޯ. އިނގޭތޯ. އި ޞްލާޙުތައް ވެސް ބުރޯޑްކޮށް، އެއްކަލަ
ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުތަކާއެކު މަޝްވަރާކުރާނީ. މިހާރު ހުރި އިޞްލާޙުތައް ގެނެސްފައި ހުރީ ކިހިނެއްތޯ މި
ބަލައިލަނީ މި ސެޝަންގައި. ރެކޮމެންޑޭޝަނެއްގެ ގޮތުގައި ބޭންދިދާނެ. އާޝިޔާ އޭ ތި ނޯޓުކޮށްލައްވައް ޗޭ، މި
ދިރާސާކުރާއިރުގައި އިތުރުކުރަން. ކޮންބައެއްތޯ؟ އެއީ ބިދޭސީ ންގެ ދަފުތަރު.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަނީ، ސިޓީ ކައުންސިލުން ދޭ ހިދުމަތްތައް؛ ސިޓީ ކައުންސިލުންނާއި އަދި ރަށު
ކައުންސިލުތަކުން ދޭ ހިދުމަތްތަކުގެ ތެރޭ ގައި ރަށްރަށުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބިދޭސީންގެ ދަފުތަރެއް އެކުލަވައިލުން. އެ
ދަފުތަރުގައި ވިސާ ، ވޯކްޕާމިޓް ނެތި އުޅޭ ފަރާތްތައް ވެސް ދެނެގަނެ، ވަގުތީ ލިޔުމެއް ފޯރުކޮށްދިނުން. އަދި
އެއަށްފަހު ރިޕޯޓްކުރަންޖެހޭ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކަށް ރިޕޯޓުކުރުން. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ނޯޓުކުރެވިއްޖެ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ އިޞްލާޙު ނިންމާފައި 4 ވަނަ އިޞްލާޙަށް މި ދަނީ.
އެއީ ޕޭޖް 3 އަނެއްކާވެސް. އެ ކިހިނެއް އަބަދު ޕޭޖު 3 މި އޮންނަނީ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! އަންނަނިވި
އިޞްލާޙުތައް؛ ބުނަނިވި ގާނޫނުގެ 16 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ހ) ކަމުގައި ހަމަޖައްސައި ، އޭ ގެ ފަހަތަށް އަންނަނިވި ގޮތަށް
އަކުރުތައް. ކައުންސިލުތަކުގެ މެންބަރުންގެ މަޤާމު ހުސްވުން. މި މާއްދާ؛ ކީކޭތޯ؟ 4 ވަނަ އިޞްލާޙު. އާދެ! އެއީ
2015 ގައި ގެނެސްފައި އޮތް ؛ ކީކޭތޯ؟ (ވަގުތުކޮޅަ ކަށްފަހު) އާދެ 2015 /17 އެއީ ގާނޫނުގެ ނަންބަރު. މި މާއްދާގެ
(ހ) ގައި ކައުންސިލުގެ އުމުރުގެ ތެރޭގައި ކައުންސިލުގެ މެންބަރަކު ވަކިވެއްޖެ ނަމަ، ލަސްވެގެން 45 ދުވަސް
ތެރޭގައި މެންބަރެއްގެ ބަދަލުގައި ކައުންސިލަށް މެންބަރެއް އިންތިޚާބުކުރަންވާނެ ކަމު ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް
ކައުންސިލުގެ މެންބަރު ވަކިވިއިރު ކައުންސިލުގެ އުމުރު ތިން ބައިކުޅަ އެއްބައި ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް
ފާއިތުވެފައިވާ ނަމަ، އެ ހުސްވި ގޮނޑިއަކަށް މެންބަރަކު އި ންތިޚާބުކޮށްގެންނުވާނޭ. މި މާއްދާގެ (ށ) ގައި އެހެން
9

ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް ކައުންސިލުގެ ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުމަށް ބޭނުންވާ ގާނޫނީ އަދަދު ހަމަވާ ވަރަށް އެ
ކައުންސިލުގައި މެންބަރުން ނެތްނަމަ، އެ ހުސްވި ގޮނޑިއަކަށް އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުގެ މަތީން މެންބަރުން
އިންތިޚާބުކުރަންވާނޭ. މި ގާނޫނު ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނަށް އިތުރުކުރާ ގާނޫނާ ގުޅިގެން އެ ގާނޫނުގެ މާއްދާތަކުގެ ނަންބަރު
ތަރުތީބުކުރުން. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ ވަކި މާއްދާއަކަށް ނުވަތަ ވަކި މާއްދާއެއްގެ ބަޔަކަށް ހަމަލާދީފައިވާ ތަންތަން މި
ގާނޫނަށް ގެންނަ އިޞްލާޙުތަކާ ގުޅިގެން ބަދަލުކުރުން. މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާ ނީ މި ގާނޫނު ފާސްވެ،
ތަސްދީގުކޮށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ؛ އަޅުގަނ ޑަށް ހީވަނީ ބަލާބެލުމަށް މިއީ ރަނގަޅު އިޞްލާޙެ އް ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެނީ.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މި ކައުންސިލުގެ އުމުރުގެ ވާހަކަ މި މާއްދާގައި އަންނާތީ ހައްތަހާ ވެސް މިކަން ފާހަގަ ވަ ނީ. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން
އަދި އިޞްލާޙު ގެންނައިރު އަދި ހުށަހަޅާނަން ވެސް މެ، ކައުންސިލުގެ އުމުރު 5 އަހަރަށް ދިގުކުރަން.
އެހެންވެއްޖެއްޔާ ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މާއްދާގައި މިބުނާ ހާލަތު ދިމާވުން ވެސް އެކަށީގެ ންވޭ. އެކަމަކު ދިމާ ވިޔަސް
ފުދޭވަރަކަށް ދިގު މުއްދަތަކަށް ވާނެ ތިން ބައިކުޅަ އެއްބައި. 2 އަހަރު ވަރު ، އެހެންނޫނީ ދޮޅު އަހަރު ވަރު ހަމަ
އަޅުގަނޑަށް ލަފާކުރެވެނީ. އެހެންވީމާ، އެ، މި މާއްދާ މިގޮތަށް އޮވެއްޖެއްޔާ، އަހަރެއް އެޓްލީސްޓް އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ 5 އަހަރުގެ މުއްދަތަކުން ތިން ބައިކުޅަ އެއްބައި އަޅު ގަނޑުމެންނަށް ލިބޭނެހެން. އެ މުއްދަތަކަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މެންބަރަކު އިންތިޚާބުނުކޮށް، ބޭއްވުމަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތެއް ނޫން
ކަންނޭނގެ. އެއަށްވުރެ މި މުއްދަތު ކުރުކުރަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. މާއްދާ އޭގެ ޒާތުގައި ރަނގަޅު. އެހެންނަމަވެސް ،
އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހަޅަން، މި ގާނޫނު އަޅުގަނޑުމެން އަ ލުން އިޞްލާޙުކުރާއިރު ކައުންސިލުގެ އުމުރު 5 އަހަރަށް
ބަދަލުކުރަން. 5 އަހަރަށް ބަދަލުވަންޏާމު، މި މާއްދާގައި މި ބުނާ މުއްދަތު މިއަށްވުރެ ކުރުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް
އަޅުގަނ ޑަށް ފެނޭ. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކައުންސިލްގެ ދައުރު 5 އަހަރަށް ބަދަލުކުރާނީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ބަދަލުގެނެސްގެން. ދެން އިއްޔެ، ސަރުކާރުގެ
އިޞްލާޙީ އެޖެންޑާ ހުށަހެޅިއިރުގައި ތަފްސީލުކޮށް ވިދާޅުނުވިޔަސް ވިދާޅުވި، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނާ ގުޅިގެން ގާނޫނަށް
އިޞްލާޙު ގެންނަ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި އެ އި ޞްލާޙު އެބައޮތް. ދެން އަދި އެހެނިހެން ވެސް
ބައެއް ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނަށް، ޚާއްޞަކޮށް އަތޮޅު ކައުންސިލުގެ ކޮމްޕޮޒިޝަނާއި މިކަންކަމަށް ބަދަލުގެނެވެނީ
ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ބަދަލުގެނެސްގެން ކަމަށް ވާތީ، އެކަންކަމުގެ ވާހަކަ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ލަފާކުރަނީ އެ ވިދާޅުވީ.
އެހެންވީމާ، އޭރުން ތި ވިދާޅުވަނީ މި މާއްދާ މިގޮތަށް... (ވަގު ތުކޮޅަކަށްފަހު)
10

ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ފިރުޝާން އެ ވިދާޅުވީ ހަމަ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ކަމަށް އަޅު ގަނޑަށް ވެސް ގަބޫލުކުރެވެނީ. އެއީ މިހާރު 5
އަހަރަށް ބަދަލުވެގެންދާއިރު ގައި 3 ބައިކުޅަ އެއްބައި އެގޮތަށް އިނީމަ، އެ ވަރަށް ދިގު މުއްދަތެއް ކަމަށް ފެންނަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެ ވުން:
މިހާރު މިއީގައި ސުވާލަކީ 1 އަހަރުތޯ ނޫނީ 6 މަސްދުވަސްތޯ؟ އެގޮތަށް ބައިކުޅަބައި ނުޖަހާ، މިސާލަކަށް
ކައުންސިލުގެ މުއްދަތުގެ ހަމަވާން 6 މަސްދުވަސް ނުވާ ކަމަށް ވެއްޖެއްޔާ، އިންތިޚާބުކުރަންޖެހޭނެ ކަމަށް. އެކަހަލަ
ގޮތަކަށް. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި އޮންނަނީ 6 ދެއްތޯ؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) 6 މަސްދުވަހަކީ ވަރަށް ގިނަ
މުއްދަތެއް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ޑި ސްކަސްކުރަން މި އިޞްލާޙު އަންނަ ގޮތަކުން އަޅުގަނޑުމެން
އިޞްލާޙުކުރަންޖެހިއްޖެއްޔާ އި ޞްލާޙުކުރަންޖެހޭ މާއްދާއެއްގެ ގޮތު ގައި ބާއްވާނީ. ދެން އޮތް އިޞްލާޙު އިނގޭތޯ. އެއީ
21/2015. އަނެއްކާ ވެސް 2015 ގައި އަ އިސްފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކެއް. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ 31 ވަނަ މާއްދާއަކީ
އެ މާއްދާގެ (ހ) ކަމުގައި ހަމަޖައްސައި، އޭގެފަހަތަށް އަންނަނިވި ގޮތަށް އަކުރުތައް އިތުރުކުރުން. މި މާއްދާގެ
(ހ)ގައި ކައުންސިލު ގެ އުމުރު ތެރޭގައި ކައުންސިލުގެ މެންބަރަކު ވަކިވެ އްޖެ ނަމަ، މިއީ ރަށު ކައުންސިލާއި އަތޮޅު
ކައުންސިލް އޯކޭ. އެގޮތަށް މާކު ކޮށްލައްވާ! ދެން މިއޮތީ 40/2015، ހަވަނަ އިޞްލާޙު އިނގޭތޯ. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ
11 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. މި މާއްދާ އެކެއްގެ (ހ)ގެ ދަށުން އަތޮޅު
ކައުންސިލްތަކަށް މެންބަރުން އިންތިޚާބުކުރާއިރު ، ދެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާއަށްވުރެ ގިނަ އިންތިޚާބީ ދާއިރާ ހިމެނޭ އިދާރީ
ދާއިރާތަކުން، އެ އިދާރީ ދާއިރާއެއްގެ އަތޮޅު ކައުންސިލަށް އިންތިޚާބުކުރާނީ، ކޮންމެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާއަކުން އެއް
މެންބަރު ކަމަށް. އަދި ދެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާ ހިމެނޭ އިދާރީ ދާއިރާތަކުން، އެ ދާއިރާގެ ދާއިރާ އަތޮޅު ކައުންސިލަށް
އިންތިޚާބުކުރާނީ، މުޅި އަތޮޅުން އިންތިޚާބުކުރެވޭ ތިން މެންބަރުން ކަމަށް. މީގެ ޑިސްކަޝަނަށް ދިއުމުގެ ކުރީގައި
އަޅުގަނޑަށް ލިބިފައި އޮތް މަޢުލޫމާތެއް ދަންނަވާލަފާނަން. މި ފަހަރު ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުގައި އަތޮޅު
ކައުންސިލު އުފެދޭ ގޮތް ތަފާތު ކަމަށް. އެއީ ރަށްރަށުގެ ރަށު ކައުންސިލުތަކުގެ ރައީސުންނަކީ އެ އަތޮޅު
ކައުންސިލު ގެ މެންބަރުން ކަމަށް. އަތޮޅު ކައުންސިލުގެ ރައީސުންނަކީ އެ އަތޮޅު ކައުންސިލުގެ މެންބަރުން ކަމަށް.
ދެން އަތޮޅު ކައުންސިލް ގެ ރައީސް މުޅި އަތޮޅުގެ އެންމެން ވޯޓުލައިގެން ހޮވާ ގޮތަކަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް
ހީވަނީ އަތޮޅު ކައުންސިލު ކޮމްޕޮޒިޝަނަށް އަންނަ ބަދަލަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި އިޞްލާޙާ ބެހޭ
ގޮތުން ވާހަކަދެ އްކުމަށް.
11

އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ސާފުކޮށްލަން ބޭނުން، މި އިޞްލާޙުތައް އަޅުގަނޑުމެން ބެލުމުގެ
ބޭނުމަކީ މީތި އަލުން މަޖިލީހުގެ ފްލޯއަށް ގެންގޮސް އަލު ން އިޔާދަކުރުންތޯ؟ ނޫނީ މި އަށް ބަދަލެއް ގެނައުންތޯ؟
ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެން އެބަހުރިތާ ވަރަށް ބޮޑެތި މޭޖަރ ބަދަ ލުތަކެއް މި ބިލަށް ގެންނަން ހުށަހެޅިފައި އަސްލުގައި.
އެއާއެކީގައި ތިބެ މި ބަހުސްކޮށްފިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތަންކޮޅެއް އޮޅުންބޮޅުން ތަންކޮޅެއް
ކުޑަވާނެހެން. އެއީ ބައިވަރު އެއްޗެހި އެބަހުރި. މިސާލަކަށް ރިޕޯޓުކުރުމާއި، ތަރައްޤީގެ ޕްލޭނާ. މީގައި ވެސް އެބަހުރި
މުއްދަތުތަކެއް މީގައި ކަނޑައަޅާފަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޕްރޮޕޯސްކުރާ އެއްޗަކާ އެކީގައި ތިބެގެން މި ކަންކަމަށް
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ވާހަކަދެއްކުން، އަނެއްކާ މި މަޖިލީހުގެ ފްލޯއަށް ފޮނުވާފައި މި އެއްޗެހި ބަދަލުކޮށްފައި، އަނެއްކާ
އެ އެއްޗެހި މަޖިލީހަށް ފްލޯރއަށް ހުށަހަޅަންވީމަ އަނެއްކާ ދެން އަޅުގަނޑުމެން އަބަދު އެ ކަންކަން އަބަދު
އިޞްލާޙުތައް ލައިގެން ބަދަލުގެނައުމުގެ ސަ ގާފަތް ވެސް އެބަޖެހޭ ކަންނޭނގެ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ލިމިޓްކުރަން
އަސްލު. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގެ ބޭނުމަކީ ޙަޤީޤަތުގައި ސަރުކާރުން މިހާރު ވަރަށް ބޮޑެތި އިޞްލާޙުތައް އެބަ ހުށަހަޅާ އިނގޭތޯ.
ހުށަހަޅަންވާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާތަނަށް މި ގާނޫނަށް ގެނެސްފައި ހުރި އިޞްލާޙުތައް ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް
ފެމިލިއަރވެފައި ތިބުން. އަދި އެއަށް މިސާލަކަށް އެ އިޞްލާޙުތަކުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދި ސަރުކާރުން
ފާހަގަނުކުރެވި؛ އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އިޞްލާޙުތަކުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި ކަމެއް
ހުރިއްޔާ އެކަން ވެސް ފާހަގަކޮށްލާފައި ކުރިޔާލައި ތައްޔާރުވެގެން ތިބުން. ދެން މާ ގިނަ ދުވަހެއް ނަގާނެ ކަމަކަށް
ލަފައެއް ނުކުރެވޭ. މިއަންނަ ހަފުތާގެ ތެރޭގައި ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނުގެ ބިލު ސަރުކާރުން ހުށަހަޅާނެ ކަމަށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޢުލޫމާތު ލިބެނީ. އެހެންވާން ވާއިރަށް އަޅުގަނޑުމެން މިއަށް ފެމިލިއަރވެލައިގެން ތިބުން
އަސްލުގައި ބޭނުންވަނީ.
ރިޔާސަތުން ވަހަކަދެއްކެވުން
އާދެ! ބޭނުމަކީ ކުރިއަށް މިއޮތް ލޯކަލް ކައުންސިލުގެ އިންތިޚާބުގެ ކުރިއަށް އެ ގާނޫނު ފާސްކޮށް ނިންމައި، އޭތި
އެޕްލައިކުރުން ދެން އެންމެ އަވަހަށް އޮންނަ ކައުންސިލު އިންތިޚާބެއްގައި. ކައުންސިލު އިންތިޚާބު އޮންނާނީ،
މިއަންނަ އަހަރުގެ ފެބުރުވަރީ މަހުގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ. ވަޙީދު މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި
ސެޝަންގެ ބޭނުމަކީ. ދެން މިހާރު ހަވަނަ އިޞްލާޙާ ހިސާބަށް ދިޔައީ. ހަތް އިޞްލާޙު މީގައި އޮތީ ޖުމުލަ.
12

އެހެންވީމާ، ދެން އޮތް ބަޔަށް އަޅުގަނޑު ދާނަން. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ ބާރަ ވަނަ މާއްދާއަކީ ، އެ މާއްދާގެ (ހ) ގައި
ހަމަޖައްސައި، އެ މާއްދާ އަންނަނިވި ގޮތަށް އަކުރެއް އިތުރުކުރުން. މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ގޮތުގެ
މަތީން، ހިނގަމުންދާ ކައުންސިލުގެ އުމުރު ހަމަވުމުގެ 30 ދުވަސް ކުރިން އިންތިޚާބުކުރެވޭ އައު ކައުންސިލު ގެ
އުމުރު ގުނަން ފަށާނީ ހިނގަމުންދާ ކައުންސިލުގެ އުމުރު ހަމަވާ ތާރީޚުން ފެށިގެންނެވެ. އެއީ ކޮން ވާހަކައެއް؟
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ރަށްރަށުގެ ރަށު ކައުންސިލު އެކުލެވިގެންވާނީ އެ ރަށަކުން އިންތިޚާބުކުރެވޭ މެންބަރުންގެ
މައްޗަށެވެ . ތިން ހާސް މީހުންނަށްވުރެ ކުޑަ އާބާދީއެއް ހިމެނޭ ކޮންމެ ރަށެއްގެ ރަށު ކައުންސިލަށް އިންތިޚާބުކުރާނީ
ތިން މެންބަރުންނެވެ. މިއީ އެއްކަލަ ކައުންސިލަރުންގެ އަދަދު އެކުލަވަ އިލަންވެގެން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) މީގައި
އެބައޮތް ކުރީގައި އޮންނަނީ ހަތް ކައުންސިލަރުންނާއި ފަސް ކައުންސިލަރުންނާ. އޭގެ ބަދަލުގައި ތިން
ކައުންސިލަރުންނާއި ފަސް ކައުންސިލަރުންނަށް ބަދަލުކުރި އިޞްލާޙު މިއީ އިނގޭތޯ. ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނު ޖަދުވަލު
ދޭއްގެ އެއް ވަނަ ނަންބަރު އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. ރަށުގެ ނުވަތަ އަވަށުގެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ...
ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު މުމްތާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މުޤައްރިރު؛ މިހާރު އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޕޯސްކުރާ އެތި ނޭނގި އަސްލު އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ މީގެ ދެން މާ
ބޮޑު ވާހަކަތަކެއް ދައްކަން ހުރިހެނެއް އިނގޭތޯ. އެއީ މިހާރު މިސާލަކަށް ފުރަތަމަ ހަވަނަ އިޞްލާޙުގައި ވެސް
11ވަނަ (ށ) ގައި މި ބަޔާންކުރާ ގޮތަށް، މިހާރު މާއްދާ ހައެއްގެ ދަށުން، (ހ)ގެ ދަށުން އަތޮޅު ކައުންސިލުތަކަށް
މެންބަރުން އިންތިޚާބުކުރާއިރު، ދެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާއަށްވުރެ ން ގިނަ އިންތިޚާބީ ދާއިރާ ހިމެނޭ އިދާރީ ދާއިރާތަކުން،
އެ ދާއިރާއެއްގެ ކައުންސިލަކަށް އިންތިޚާބުކުރާނީ، ކޮންމެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާއަކުން އެއް މެންބަރެކޭ. އެހެންވީމާ،
ފުވައްމުލަކުގައި މިހާރު ތިން ދާއިރާ މިހާރު އެބައޮވޭ. އޮންނައިރު އެއީ އަށް އަވަށް އިނގޭތޯ. އަވަށެއްގައި ވެސް
އެބައުޅޭ ވޯޓު ޙައްޤުވާ ، ވޯޓުލެވޭ ފަނަރަ ސަތޭކަ، ސޯޅަ ސަތޭކަ، ދެ ހާސް މީހުން ވެސް ތިބި އަވަށްއަވަށް ވެސް
އެބަ ހިމެނޭ. ހިމެނޭއިރުގައި އަސްލު ޙަޤީޤަތުގައި މިހާރު މި އޮންނަނީ. އަސްލު ދެން ފުވައްމުލަކު ވާހަކަ އަޅުގަނޑަށް
މި ދެއްކެނީ ދެން އެ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާ، ރަށަށް ވެސް ވެފައި، ދާއިރާއަށް ވާތީވެ. ބައެއް ކުދިކުދި ރަށަށްވުރެ ގިނަ
އާބާދީ ބޮޑު އަވަށްތަކުގަ އި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަސްލު މިހާރު އަޅުގަނޑު ތަމްސީލުކުރާ ފުވައްމުލަކު ދެކުނު
ދާއިރާގެ ދެ އަވަށް އޮންނައިރުގައި އެއީ އެއް ދާއިރާ. ތިން އަވަށް ހިމެނިފައި ވެސް އެބަ އޮތް އެއް ދާއިރާ އިނގޭތޯ.
ޕޮޕިއުލޭޝަން ކޮމްޕޮޒިޝަން ވެސް ހުރީ ތަފާތުކޮށް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ޕްރޮޕޯޒްކުރެވިފައި އޮތް އޭތި ނޭނގި އަސްލު
ޙަޤީޤަތުގައި އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ މީތި މާ ބޮޑަކަށް ޑިސްކަސްކުރާނެ ގޮތެއް. ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހކަދެއްކެވުން:
13

މިހާރު އަޅުގަނޑު ކުރިން ބުނިހެން އޮރިޖިނަލް ގާނޫނަށް ގެނެސް؛ މިހާތަނަށް ގެނެވިފައި ހުރި ބަދަލުތައް
އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލައިލަނީ. ދިރާސާކުރަނީ. ދެން މީގައި ސަރުކާރުން އެބަ ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙުތަކެއް. އޭރުން ދެން
ތި ވިދާޅުވާހެން އެއަށް އުނިއިތުރު ގެންނަން އިނގޭނީ. ދެން ހަމަ މީގައި ގެނެސްފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކުގެ
އައިޑިއާ އެއް އަޅުގަނޑުމެން މި ހޯދާލަނީ ދެން އަންނަ؛ ސަރުކާރުން އިޞްލާޙު ހުށަހަޅާލާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން
އިތުރަށް ޑިސްކަޝަނަށް ދާއިރުގައި. މިހާރު އަސްލުގައި މި އިޞްލާޙުތަކަކީ ، މި ކޮމްޕޮޒި ޝަނަށް އައިސްފައި ހުރި
އިޞްލާޙުތަކަކީ ކުރީގެ އޮރިޖިނަލް ގާނޫނުގައި ހުރި ކޮންމެ އިންތިޚާބީ ދާއިރާއަކުން އަތޮޅު ކައުންސިލުތައް އައި އިރު
ވެސް އޮތީ ކޮންމެ ދާއިރާއަކުން ދެ މީހުން ނަގާ ގޮތަށް ދެއްތޯ. އެ އިޞްލާޙު ބަދަލުކޮށްފައި މި ވަނީ ކޮންމެ
އިންތިޚާބީ ދާއިރާއަކުން ؛ އެއީ ދެން 2015 ވަނަ އަހަރު މީހުން، ވާހަކައަކީ ކައުންސިލުތަކަށް އިންތިޚާބުކުރާ މީހުން
މަދުކުރިއިރުގަ އި އައިސްފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކެއް ދެއްތޯ. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފާހަގަވަނީ. ދެން
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިފަހަރުގެ އެތީގައި މިއަށްވުރެ ރަނގަޅު އިޞްލާޙުތަކެއް ހުންނާނެހެން ކޮމްޕޮޒިޝަނާ ގުޅޭ
ގޮތުން ވެސް. އެންމެ ފަހު އިޞްލާޙު އިނގޭތޯ. ހަތްވަނަ އިޞްލާޙު. މިއީ 2017 ވަނަ އަހަރުގެ؛ ކީކޭތޯ؟ ނުނިމޭތޯ؟
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ކީކޭތޯ؟ ސަރުކާރުން ގެންނަ އިޞްލާޙުތަކާ ކޮމްޕެއަރކުރަން ދެއްތޯ. އޯކޭ. އާދެ! ޒާހިރު
(ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނުގެ ވަކި މާއްދާއަކަށް ނުވަތަ ވަކި މާއްދާގެ ބަޔަކަށް ހަވާލާދީފައިވާ ތަންތަން،
މި ގާނޫނަށް ގެންނަ އިޞްލާޙުތަކާ ގުޅިގެން ބަދަލުކުރުން. އިދާރީ ބައެއް ހަމަޖެއްސުންތަކުގެ ވާހަކަ މީގައި ހުރީ
ދެއްތޯ. ހިނގަމުންދާ ކައުންސިލުތަކުގެ އުމުރު ހަމަވުމަށްފަހު އެކުލަވަ އިލާ އައު ކައުންސިލުތައް އެކުލަވަ އިލާނީ މި
ގާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކުގެ މަތީންނެވެ. މި ގާނޫނަށް ޢަމަލުކުރަން ފަށާނީ، މި ގާނޫނު ފާސްވެ،
ތަސްދީގުކޮށް، ދިވެހި ސަރުކާރުގެ ގެޒެޓުގައި ޝާއިޢުކުރާ ހިސާބުންނެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެހާ ބޮޑަށްލ ދެން
މި އޮތީ ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީގެ ބޯޑަށް ގެނައި ބަދަލުގެ އިޞްލާޙު. ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް އޮތޯރިޓީ ހިންގާނީ މި
ގާނޫނާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތީން ޢައްޔަންކުރާ ފަސް މެންބަރުންގެ މައްޗަށް އެކުލެވޭ ބޯޑަކުންނެވެ.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެލް.ޖީ.އޭއާ ބެހޭ އިޞްލާޙަށް ވެސް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޕޯސްކުރާ އެއްޗަށް ބަލައިލަން
އިނގޭތޯ. ސަބަބަކަށް ؛ އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމެއް އެބައިން. އަދި ދެން އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ ސީދާ މި ކޮމިޓީގެ
މެންބަރުން އެކަމާ ދޭތެރޭގައި ދެކޭނެ ގޮތެއް. އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ލާމަރުކަޒީ ކޮމިޓީއެއް
އުފައްދައި، އަދި އެލް.ޖީ.އޭ އޮތުމަކީ އަޅުގަނޑު ހިތުން ކޮމިޓީގެ މެންޑޭޓުގެ ތެރޭގައި ވެސް ކައުންސިލުތައް އެބަ
ހިމެނޭ. އަތޮޅު ކައުންސިލުތައް ވެސް އެބަ ހިމެނޭ. ސިޓީ ކައުންސިލުތައް ވެސް އެބަ ހިމެނޭ. އެހެންވީމާ، އެލް.ޖީ.އޭ
އޮތުން އެއީ އަޅުގަނޑު ސުވާލު އުފައްދަން ބޭނުންވާ ކަމެއް އިޞްލާޙުވެގެން އަންނައިރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް
14

ފެނޭ އަސްލު ސަރުކާރުން މިއަށް ހުށަހަޅާ އިޞްލާޙު އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައި އެބައި ކުރިއަށްގެންދަން. އެއީ
އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އެލް.ޖީ.އޭ އެއީ މިހާރު ބޭނުން އެއްޗެއް ނޫން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ތިއީ ވެސް ދެން ޚިޔާލެއް ދެއްތޯ. އަޅުގަނޑު މި ކިޔައިލާނަން އޭރު ގެނެސްފައި އޮތް އިޞްލާޙު.
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 140 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބޭނުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ލޯކަލް ގަވަރމަންޓް
އޮތޯރިޓީއާ ގުޅޭ ގޮތުން ޖަވާބުދާރީކުރުމަށްޓަކައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ މިނިސްޓަރު. އަންނަނިވި
ދާއިރާތަކުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ ތިން މެންބަރުން. ޖެންޑަރ އިކުއަލިޓީގެ ދާއިރާއިން ތަޖުރިބާ
ލިބިފައިވާ އަންހެން މެންބަރެއް. މަދަނީ ޖަމުޢިއްޔާއެއްގެ މެންބަރެއް. ގަވަރނަންސް ނުވަތަ ޕަބްލިކް
އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަންގެ ދާއިރާއިން ޗްފީ އެގްޒެކެޓިވް. މި މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދެވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ފަރާތްތައް ޢައްޔަންކުރާނީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަޝްވަ ރާގެ މަތިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއެވެ. އާދެ. މި މާއްދާގެ
(ށ) ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުށަހަޅާ ނަންތަކަކީ ބޯޑު އެކުލަވައިލަން ބޭނުންވާ
ކޮންމެ ފަހަރަކު އެކަމަށް އެދޭ ފަރާތްތައް ހޯދުމަށް އާއްމުކޮށް އިޢުލާނުކުރުމުން އެކަމަށް އިޖާބަދޭ ފަރާތްތަކުގެ
ތެރެއިން ހޮވައިލެވޭ ނަންތަކެއް ކަމުގައި ވާންވާނެއެ ވެ. މި މާއްދާގެ (ށ)ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް
ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހުށަހަޅާ ނަންތަކުގެ ތެރެއިން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއްގައި ހާޒިރުވެ ވޯޓުގައި
ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ފާސްކުރާ ފަރާތްތައް ބޯޑުގެ މެންބަރުންގެ ގޮތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ
ޢައްޔަންކުރަންވާނެއެވެ. މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދެވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން ބޯޑަށް ޢައްޔަންކުރެވޭ މެންބަރުންނަކީ،
ބޯޑުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތައް އަދާކުރެވޭ ފަދަ ތަޢުލީމާއި ޤާބިލުކަން ލިބިފައިވާ އަންނަނިވި ޝަރުޠުތައް
ފުރިހަމަވާ މީހުންކަމުގައި؛ ދިވެހި ރައްޔިތަކަށް ވުން. އުމުރުން 25 އަހަރު ފުރިފައިވުން. ބުއްދި ސަލާމަތުން ހުރި
މީހަކު ކަމުގައި ވުން. އިސްލާ ދީނުގައި ޙައްދެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުށެއް ނުވަތަ ޖިނާޢީ ކުށެއް ނުވަތަ ޚިޔާނާތުގެ؛
މިހާރު އޮރިޖިނަލީ ކިހިނެއްތޯ އޮތީ އެލް.ޖީ.އޭ؟ އޭގައި ހުންނާނެ ކައުންސިލުތަކުން މީހުން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އެންމެ އޮރިޖިނަލް 7 /2010 ގައި ފާސްކުރިއިރު އޮންނާނެ ކައުންސިލުތަކުން އިންތިޚާބުކުރާ، ޢައްޔަންކުރާ މީހުންގެ
ވާހަކަ. އެލް.ޖީ.އޭގެ އަސްލު އޮރިޖިނަލް ކޮމްޕޮޒިޝަން އަންނަނީ ކިހިނެއްތޯ ފުރަތަމަ ގާނޫނުގައި؟ (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
މައްޗަންގޮޅީ އުތުރު ދާއިރާ ގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ކުރީގެ ކޮމްޕޮޒިޝަން އަސްލު އޮތް ގޮތް ފުދޭވަރަކަށް ރަނގަޅު. އެއީ ސިޔާސީ ބޭނުންތައް ވީހާވެސް ކުޑަކޮށް ދަނީ ،
އިންތިޚާބީ ބޭބޭފުޅުންނަށް ބަސްބުނުމުގެ ބާރު ލިބިގެންދޭ. އެއީ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ވެސް އެއް ބޭފުޅަކު އެބަ
15

އިންނެވި. ދެން ފަހުން އައި ބަދަލުތަކުގެ ތެރޭގައި ބޮޑަށް މީތި މުޅި ތަން މި އޮތީ ސިޔާސީވެފަ. އެ ބޭބޭފުޅުން
ބޭނުން މީހަކު އެ ތަނަށް ލައިގެން ކަންކުރުމުގެ ނިޔަތުގައި އެ ބޭފުޅުން ކޮށްފައި އޮތް ޗޭންޖެއް މިއީ. ދެން
އަޅުގަނޑު ހަމަ ފިރުޝާން އެ ވިދާޅުވިހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މިއަންނަ ޗޭންޖަސްތައް ވިސްނާފައި އަޅުގަނޑު ހަމަ
އެލް.ޖީ.އޭ އޮންނާކަށް އަޅުގަނޑަކަށް ހިއެއްނުވޭ އިންނަންޖެހޭނެހެނެއް. މަޖިލީހުގެ މި ކޮމިޓީ ފުދޭވަރަކަށް
ރަނގަޅުވާނެ ކަންނޭނގެ އަޅުގަނޑުމެން އެލް.ޖީ.އޭގެ ގޮތުގައި ބައިތިއްބަން ވެސް. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތް މިއީ. ނޫން
ނޫން. މިތަނުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބެލޭނެ މައްސަލަ. މީހަކަށް ފިޔަޅުވަޅު އަޅަންޖެހިއް ޖެއްޔާ އަޅަންޖެހޭނެ އަޅަން
ޖެހޭނެ ތަންތަނުގައި. އެލް.ޖީ.އޭ އަކީ ފިޔަވަޅު އަޅަންޖެހޭ ތަނެއް ނޫން އަސްލު އުސޫލަކުން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެންވީމާ، މިއީ މީގައި ޖުމުލަކޮށް ހުރި އިޞްލާޙުތަކަކީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ދެން އޮންނާނީ ސަރުކާރުން ގެންނަ
އިޞްލާޙުތައް. މިއަށް ވާހަކަދައްކާނީ އަޅުގަނޑުމެން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ތިބުނީ؛ އާދެ! އާދެ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު)
އެހެންވީމާ މި ބައްދަލުވުމުގައި މިހާތަނަށް ގެނެސްފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް
މަޝްވަރާކޮށްލެވުނީ. ދެން އޮންނާނީ މި ބިލު އައިމަ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެވެސްވަރަކަށް ކޮމްޕެއަރކޮށްފައި ދެން
އަޅުގަނޑުމެން ޑިސްކަޝަނަކަށް ދިއުން. ދެން އަޅުގަނޑު ގެންނާނަން މީގައި އިނގޭތޯ، މި ކޮމިޓީއަށް ސަރުކާރުން މި
މައްސަލަ، މިކަން ކުރަން ބޭނުންވި ސަބަބުތައް. އެ ބޭފުޅުންގެ ޕޮލިސީ ލެވަލްގައި ސަރުކާރުން ނިންމާފައި ހުރި
ނިންމުންތައް އަޅުގަނޑު އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ ހިއްސާކުރާނަން.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ހަމަ ހުށަހެޅުމެއް ހުށަހަޅާލަން. ބިލު އަންނައިރު އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން މިހާރު އޮތް ގާނޫނަށް
ގެނެވިފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކާ އެއްކޮށް ، މިހާރު ޢަމަލުކުރެވެމުންދާ ގާނޫނާއި އަޅުގަނޑު މެން މިތަނަށް ގެނެވޭ ބިލުގެ
ކޮންޕެރިޝަނެއް ހަދަން. ހަދާފައި އަޅު ގަނޑުމެން އެއަށް ޑިސް ކަސްކުރަން މިތާނގައި. ތެންކިޔޫ ވަރަށް ބޮޑަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ތި ވިދާޅުވީ ކީކޭތޯ؟ އަޅުގަނޑަށް ސާފެއް ނުވޭ.
މަޑަވެލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ފިރުޝާން ވާހަކަދެއް ކެވުން:
އަޅާކިޔާލަން.
16

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢަމަލުކުރަނީ އިޞްލާޙުތަކާ އެއްކޮށް.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފިރުޝާނު އެ ބުނި އެއްޗަކަށް އިތުރުކޮށްލާނަން. އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފިރުޝާން އެ ބުނީ، ކޮންޕްރިޒަނެއް
ހަދައިގެން ޝީޓެއް ގައި އެ ކޮ ންޕްރިޒަން މި ތަނަށް ގެނައިމާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ އާ ބެހޭ ގޮތުން ވާހަކަދައްކަން
ފަސޭހަވާނޭ ކަމަށް. އެކަހަލަ ކޮންޕްރިޒަނެއް ހަދައިގެން ، މިކޮޅުން ކޮންޕްރިޒަން ހަދާ ވާހަކައެއް ނޫން ކަންނޭނގެ
ފިރުޝާން އެ ދައްކަވަނީ. އިދާރީ މޭޒުން ކޮންޕްރިޒަން ޝީޓެއް ހަދައިދެއްވައިފިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއާ ބެހޭ
ގޮތުން ވާހަކަދައްކަން ފަސޭހަވާނެ.
މާފަންނު މެދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. އާދެ، އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި ޖަޒީރާ ރާއްޖެ މެނިފެސްޓޯއަކީ އެއީ ސިޔާސަތެއް
އަޅުގަނޑުމެންގެ. ނޫ އިޤްތިޞާދު. މި ބިލު، ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން އިދާރީ ދާއިރާތައް ހިންގުމުގެ ގާނޫނު
އިޞްލާޙުކުރެވޭއިރުގައި ކުރިއަށް އޮތް 5 އަހަރަށް ވީހާވެ ސް ބޮޑަށް ޖަޒީރާ ރާއްޖޭ ގެ ސިޔާސަތުތައް ، މެނިފެސްޓޯ
ތަންފީޒުކުރެވޭ އުސޫލަކަށް މި ގާނޫނު ފަރުމާކުރުމަކީ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ތިބީ،
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހޮވިގެން މިތިބީ ވަޢުދުތަކެއްވެގެން. އެ ވަޢުދު ނުފުއްދޭކަމު ގައި ވަނީ ނަމަ، އެ ދުވަހުން
ފަނޑިޔާރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދަބުދޭނެ. ރައްޔިތުންނަކީ ފަނޑިޔާރުން. އެހެންވީމާ، އަޅު ގަނޑު ހުށަހަޅަން، ޖަޒީރާ
ރާއްޖޭގެ މެނިފެސްޓޯ، އެ ސިޔާސަތުތައް ސި ކުނޑީގައި ބަހައްޓައިގެން މި ބިލު ފަރުމާކުރުމަށް. އިޤްތިޞާދީ
ސިޔާސަތުތަކެއް އޭގައި ހިމެނޭ. އިދާރީ ސިޔާސަތުތަކެއް އެބަ ހިމެނޭ އޭގެތެރޭގައި. ޢަދުލުއިންޞާފުގެ ސިޔާސަތުތަކެއް
އެބަ ހިމެނޭ އޭގައި، ޖަޒީރާ ރާއްޖެ މެނިފެސްޓޯގައި. އެހެންވީމާ، އެ 4 ފޮތް ބާއްވައިގެން ކުރިއަށްގެންދެވުން
އަޅުގަނ ޑު އެދެން ވަރަށް ބޮޑަށް. އެހެންނޫނިއްޔާ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކާއި ، ސަރުކާރުގެ؛ އެ އީ ޖޮއިންޓް
މެނިފެސްޓޯއެއް. ސަރުކާރުގެ ވެސް އޮންނަނީ ޖަޒީރާ ރާއްޖެ ސިޔާސަތު. މެނިފެސްޓޯ ފެނިވަޑައިގަންނަވާނެ
ވެބްސައިޓުން. ވެބްސައިޓު ގައި އޮންނާނެ އެމް.ޑީ.ޕީ ވެބް ސައިޓުގައި ކީކޭތޯ؟ ރައީސް އޮފީހުގައި ވެސް އިންނާނެ
ވެބްސައިޓެ އް. އެހެންވީމާ، އެ ފިކުރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދިޔައިމާ އެއް ނާރޭހަކަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ
އަންނާނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން، އެ މެނިފެސްޓޯތައް އަޅުގަނޑުމެން މި މޭޒުގައި ބެހެއްޓުމަށް. އިދާރީ ؛
ރަސްމީކޮށް. އެއީ މިހާރު ވެރިކަންކުރަނީ، ވެރިކަންކުރާ ޕާޓީއަކީ އެމް.ޑީ.ޕީ. ވަރަށް ސާފުކޮށް އެ އޮތީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ
17

ރައްޔިތުން ދިނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެނިފެސްޓޯއަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން. މެޖޯރިޓީއަކީ އެމް.ޑީ.ޕީ.
ވެރިކަންކުރާ ޕާޓީއަކީ ، ރައްޔިތުން ދިނީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ވެރިކަން. އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ހުރަހެއް ނޯންނާނެ
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކަށެއް. ރައްޔިތުންގެ ބަސްބުނެފައި މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އިދާރީ މޭޒުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު
އެދެން، އަދި ރައް ޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އަމީންޢާއްމު އަރިހުން ވެސް އަޅުގަނޑު އެދެން، މި ވާހަކަ، މި މެސެޖު
ފޯރުކޮށްދެއްވުން އެދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މެނިފެސްޓޯ މިތާ ގެންގުޅެން. ހުރަހެއް ވެސް ނޯންނާނެ. އަދި ހުއްދަ
ހޯދާކަށް ވެސް ނުޖެހޭނެ. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ވަޙީދު؛ އަޅުގަނޑުމެން 11 ޖަހާއިރު ނިންމައިލާނަން އިނގޭތޯ.
އުނގޫފާރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، ޝުކުރި އްޔާ މުޤައްރިރު . އަސްލުގައި ވަރަށް ބޮޑު ބިލެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން
އަސްލުގައި އިޚްލާޞްތެރި ނިޔަތެއްގައި މިކަން ކުރަންވެގެން މި އުޅެނީ، އިންތިޚާބެއްގެ ކުރީ ގައި މިކަން
ކުރަންވެގެން. އެހެންނޫންނަމަ ހަމަ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެރިކަން ލިބުނީމާ މި ބާރުތައް ހިފަހައްޓައިގެން
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ތިބެވި ވެސް ދާނެ. އަޅުގަނޑަކަށް އަދި ޔަޤީންކަމެއް ނެތް އަންނަ ލޯކަލް ކައުންސިލު
އިންތިޚާބުގައި އަންނާނީ ކިހިނެއް ކަމެއް އިންތިޚާބުވެގެން. ދެން އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އިޚްލާޞްތެރިކަމާ
އެކީ މިކަން ކުރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ ބޮޑު މަޤްޞަދަކީ. އެހެންވެގެން އިންތިޚާބުކުރިއަށް ވެސް މިކަން
ކުރެވޭތޯ މި އުޅެނީ. ދެން ކުރާއިރު ގައި މިއާ ގުޅޭ އަދި އެބަހުރޭ ބައިވަރު ގާނޫނުތަކާ އެއް ޗެހި ވެސް
ބަދަލުކުރަންޖެހޭ. މިސާލަކަށް މިހާރުވެސް ސަރުކާރުން ޤައުމީ ތަރައްޤީގެ ޕްލޭނެއް، ސްޕެޝަލް ޕްލޭނެއް ކަންނޭނގެ
އެބަ ހައްދަވާ އަސްލުގައި. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން އެބަ ލާޒިމުކުރޭ، ދިވެހިރާ އްޖެ
ހިންގަންޖެހޭނީ ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ކަމަށް. ކައުންސިލުތަކުން ވެސް އެބަ ލާޒިމުކުރޭ ޤައުމީ ތަރައްޤީ ގެ ޕްލޭން،
އަތޮޅުގައި އަދި ރަށު ތަރައްޤީ ސިޓީގެ ތަރައްޤީ ޕްލޭންތައް ހެދުމާ އެއްޗެހި. އެހެންވީމާ، މިކަންކަން އެއްގޮތްވުމާ،
މިދެންނެވީ ބައިވަރު މިއާ ގުޅޭ ގާނޫނުތަކެއް ވެސް ހުންނާނެ ކަމެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. ދެން އެހެންވީމާ،
މުޤައްރިރު؛ އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން. ދެންމެ މުޤައްރިރު ފާހަގަކުރައްވައިފި ސަރުކާރުގެ ރައީސް އޮފީހުގެ ޕޮލިސީ
ބޭފުޅުން މި ތަނަށް ވަޑައި ގަންނަވާ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން މިތާނގައި މިތިބަ މެންބަރުންނަކީ އަދި މީގެ
އެކްސްޕަރޓުންނެއްނޫން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އެބަޖެހޭ، މި މަޖިލީހުން ވެސް ބޭނުންކުރަން
18

އެބަޖެހޭ މީގެ އެކްސްޕަޓީޒްއާ އި މީގެ ފަންނީ ނުވަތަ ތަޖުރި ބާކާރު ބޭފުޅުންގެ ލަފަޔާ އެއްޗެހި ހޯދޭނެ ގޮތެއް ވެސް
އަޅުގަނޑުމެން ޖެހޭނެ ކަންނޭނގެ ރާވާފައި ބާއް ވަން. އެހެންވީމާ، އެކަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ޝުކުރިއްޔާ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ، އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ އެ ބިލަށް، ސަރުކާރުން ގެނެސްފައި ހުރި އިޞްލާޙުތަކުގެ ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެން
މަޝްވަރާކުރާއިރު އެކްސްޕަޓީޒް އަޅުގަނ ޑުމެން ބޭނުންކުރާނަމޭ އިނގޭތޯ. އިތުރުކަމެއް ނެތިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން
މިއަންނަ އާދިއްތަ ދުވަހަށް ސިޓީ ކައުންސިލާ ބައްދަލުކުރާ ގޮތަށް މި އޮތީ ހަމަޖެހިފައި މިހާރު އިނގޭތޯ. އެއީ
މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ރިކު އެސްޓެއް، އިއް ޔެ ސިޓީ ކައުންސިލާ ބައްދަލުކުރައްވާފައި ވިދާޅުވި ، އަޅު ގަނޑުމެން
ބައްދަލުކޮށް އެ ބޭފުޅުންގެ އެވާހަކަތައް އަޑުއަހައިދިނުމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ސަންޑޭގައި. ސަންޑޭ ގެ 10
ޖަހާއިރަށް އަޅުގަނޑުމެން ރާ ވާނަން އިނގޭތޯ. 10 ޖަހާއިރު ރަނގަޅެއް ނޫންތޯ ސަންޑޭއަށް. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ
ބައްދަލުވުން ނިމުނީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ. ސައިބައްލަވަން ވަޑައިގަންނަވާ !
____
19